

Derisan Baba Taher De Cift Beyitleri

Başın bir top, gelen bir kez vurur be!
Elim niye atsam birden kurur be!
Eğer alçaklarınsa katpe Dünya,
Gider Taher bir özgü yer bulur be!

Çeviren
Rüştü Sarıdağ

Kapak kompozisyonu

SABAH ŞARDAĞ

Kapak yazıları

GÜNER UÇKUN

Sayın Vâzif Şahinoglu

PERİŞAN

Sergile..
Yunus

BABA TÂHER

VE

Çift Beyitleri

Kardeřim

Ardařır Nurazar'a

BABA TÂHER İÇİN (1)

KİMLİĞİ

Bin yıldanberi İranlıların, farsça konuşan ve bu kültürü benimsemiş doğu milletlerinin okuyup sevdiği bir yüce ozandır o. İranlı bir kürt ailesinden geldiği, farsçasının söylenim biçiminden anlaşılan Baba Tâher, dörtlüklerinde savrulan gönül macerasındaki kalender karakteri ve perişan hayatından ötürü bize kimliğini, hayat çizgilerini bırakamadan gitti. Günlük yaşayışı bilinmiyor. Ana, baba tarafı hakkında karanlıktayız. İran tezkirecileri, onu edebî deyimlerle süslü bazı cümleler içinde övmekten öteye geçen bir bilgi verememişlerdir. Belli olan tek yaşantısal yanı, dört veya beşinci, hattâ belki altıncı yüzyılda yaşamış olmasıdır. “Mecma’alfusehâ”, ölüm tarihini (410) dan biraz daha öncelere götürür. Ama Hoca Naser Tûsî, şairin ölümünü yedinci yüzyıla çıkarmakta, bazı tezkireciler ve günümüzün İranlı edebiyat otoritesi Reza zade Şafak, beşinci yüz yılda yaşadığı üzerinde daha inançlı bir şekilde durmaktadırlar. Hattâ bir sanıya ve söylentiye göre de, ilk Selçuk hükümdarı 1. ci Tuğrul beyle ozan arasında, 447 yılı içinde Hemedan’da bir konuşma olmuştur ve işte şeyhin ünü, bunu peşleyen beşinci yüz yıldan itibaren İran içinde kent kent yayılmıştır. Böylece, yaklaşık bir görüşle, doğumu dördüncü yüz yılın

(1) Tahir kelimesini İranlılar “Taher” şeklinde söylerler. Özel ad olarak tıpkısını yazdık.

başlarına rastlatılabilir. Tasavvuf yazarlarının ermişlik vasfı üzerinde ısrarla durdukları, ilim ve bilgelik dolu bir kimse olduğunu söyledikleri Baba Tâher, çok sevdiği, doğum yeri olan Hemedan'da dünyaya gözlerini kapamıştır. Bugün, mezarı gönül ehli kimselerle, çoluk çocuk binlerce halkın manevî ziyaret ve içsel bağlantı yeridir.

SANAT YANI

Edebiyat bakımından üç ayrı yönü ile karşımıza çıkan Baba Tâher'in tasavvuf irfanı ile yüklü tarafında, bütün sevilmiş ve sayılmışlığına rağmen fazla dikkati çeken, bir özellik ve kimseye benze-
mezlik bulamayız.

Bir ikinci yanı, İran edebiyatının, kendine özgü bir biçimi haline getirilen ve arap edebiyatında yüce peygamberimizin açtığı çığırın devamı sayılan yoldur. Hazreti Ali'nin ünlü "Kelimat-ı Kısâr"ını izleyerek sürdürülen bu yol, eskilerin "veciz söz" dedikleri özdeyişçiliktir: Az sözle derin ve hikmetli görüş ve duyuşları dile getirmek. Baba Tâher'in bu biçimdeki nesirleri, arapça yazılıp yayınlanmış ve etkisi büyük olmuş olan bu sözler, tasavvuf rüzgârı ile dolu gönülleri kendine bağlamıştır.

Ama, onu ölümünden bin yıl sonra da İran'da, yediden yetmiş, tıpkı Hayyam gibi popüler kılan ve özellikle okumamış, az okumuş milyonlarca halk çocuğunun hayran olduğu bir kişi yapan yanı, ozanlığıdır; rubaî veznine yakın bir arûz kalıbı ile yazdığı çift beyitleridir. Çoğu, "mefâîlün mefâîlün

faülün” kalıbı içinde söylenmiş olan bu şiirlerin böyle bin yıl sonrasını kucaklaması neden?

Baba Tâher bu bakımdan, kendisinden daha sonra gelen Hayyam ile birleşir: Milyonların sevgili olmak bakımından. Her ikisi de, kısa, zahmetsiz okunacak dörtlükler bırakmışlardır. Her ikisi de, Doğunun değişmez kaderi olan rindliği işlemişlerdir. Her ikisi de, eski grek yalınlığı ve süsten uzaklığı içindedirler. Her ikisi de, hikmetler ortasında lirik, içten koptuğu anda söylenmişcesine sıcak kalmışlardır. Ve nihayet her ikisi de, insanın bamteline dokunabilmişlerdir.

Ama Hayyam, ilham olarak, sevdasına vurulduğu hayatı, anlamsızlığına, hiçliğine kahrettiği ölümü işlemiş, buna karşılık Baba Tâher, tasavvuf, Tanrı sevgisi, yar cefaları ve toplumdan gelme çilelerin potasında pişen kendi babacan, kalender h a y a t ı n ı dile getirmiştir. Bu dile getiriş, o çift beyitlerde bizi benliğimizden ö y l e s i n e kısıvrak bağlar ki, insanın onunla birlikte, harabat içinde yaşamak isteyesi ve hayatın acılarını da, tatlıları kadar sevesi gelir. O nasıl dildir? Konuşan sanki gönlüdür. Yunus Emre’nin mistik ateşinden biraz alın; Karacaoğlan anlatımı ile birleştirin; dünya ile, dünya ötesine taşmış bir sevdanın cefaları, yoksulluk, kimsesizlik ve perişanlık üstüne kurulu o ışık ışık, duygu duygu şiirleri söyleyen kardeş deyişli, dost anlatımlı, yaman gönül adamı karşınıza çıkacaktır. Perişan hayatına uyarcasına adına yapışan “uryan” (çıplak) kelimesi ile ün yapmış Baba Tâher’in, bugüne kadar dilimizde tek bir çevirisine rastlamadım.

Bize iran edebiyatını getiren divan şairlerimiz,

belki de onda gördükleri bu “avamî”liğe ısınamamış, bu halk ozanlığını, bu âşıklığı yadırgamışlardır.

Ömer Hayyam’a, bizde mevcut on beşten fazla çevirisini görmezlikten gelerek “Hayyam Türk olsaydı, nasıl anlatırdı bunu” görüşü ile sarılaşımız ve dilimize, fransızca ve arapçası ile karıştıracak doğrudan doğruya farsçasından aruzla ve şiir halinde çevirişimiz bizde bir cesaret ve alışkanlık yaratmıştı. Kısa zamanda iki baskısının sadece beş şehrimizde tükenmesi ve Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilip Klâsikler arasında yeniden baskıya verilmesi cesaretimizi kamçılamıştır. Hayyam’a üç yılımızı vermemize rağmen şiirin, çeviri sırasında - hele ritme dayanan Doğu şiiri ise - onda dokuzunu kaybedeceğini bilmez değilim. Ama adının ilkinin bizden ve en çok sevdiğimiz bir kelime-den almış olan Baba Tâher’i, o lirik şiirlerle bin yıl sonra da olsa, Türkçeye kazandırmaktan da kendimizi alamadık. Ve çevirileri, ozanın kullandığı aruz kalıbı ile, bazı kez, yarım kafiye kullanmaya da fırsat düşürerek aktardık.

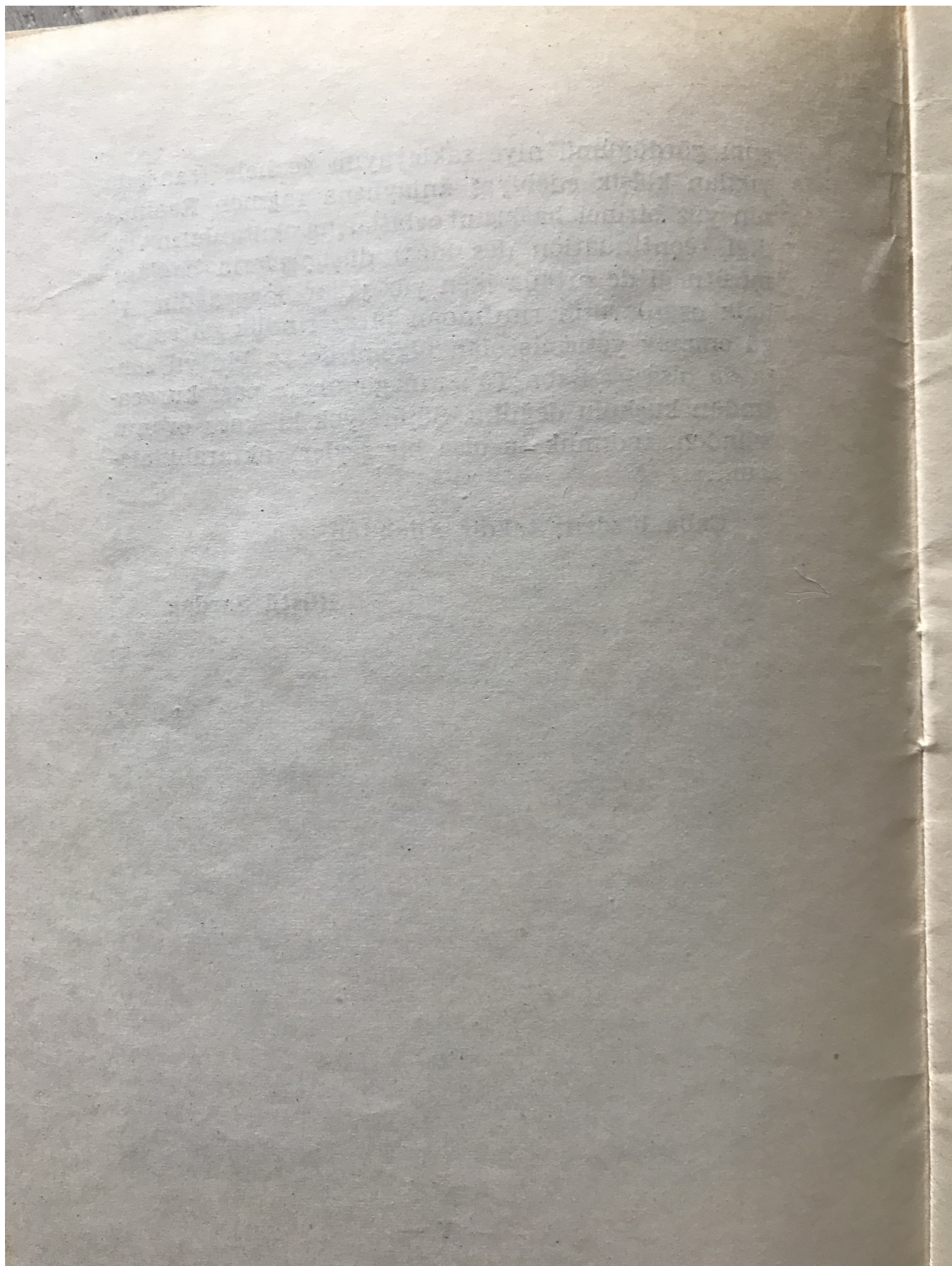
Beş yüzü aşan bu çift beyitlerden, en kuvvetlileri olduklarına inandığım yüz tanesini seçerken tıpkısı görüşleri tekrarlayanları aktarmamak prensibine de önem verdim.

Bizde bugünkü kuşaklara kadar öz soyunu içirmiş olan “gönül adamı olma” duygusunun varlığından şüphe etmiyorum. Örneğin Hâşim, Cahit Sıtkı, Munis Faik, Ümit Yaşar’larda Fuzulî’lerden; Muhip Dranas’ta K ö r o ğ l u , Dadaloğlu’lardan; Dağlarca’da, Baki’lerden bir sızma, bir özsu ula-

şımı gördüğümü niye saklayayım ve hele fransada yıkılan klâsik edebiyat anlayışına rağmen Racine'nin yüz birinci baskısını evlâtlarına okutanların verdiği (continuation des id  s) düşüncelerin bağlanımı  rneėi de ortada iken yüz yıllar boyu aydın ve halk ozanlarının sınıfından biraz rindlik, biraz özgü emerek yetişmiş olan ülkemizde, — bin yıl sonra da olsa — Baba T  her'in gönüllere post kuracağından kuşkulu değilim. şüphe yok ki, koca ozanın özünden, tadımlık ta olsa bir şeyler aktarabilmişsem...

 aba bizden; takdir Allah'tan.

Rüştü şardağ

Baba Tâher'den

Çift Beyitler

Barba J. Sherbell

Chm. Rev. 1891

Gözümden, hem gönülden, bıktım, ey yâr!
Güzel görsem, kayar gönlüm; sayıklar.
Vurup hançer, gözüm, görmezletirsem,
Gönül belki, biraz "oh" der; rahatlar.

Fakirim, müflisim; kahrolmuşum ben.
Perişanım, perişan doğmuşum ben.
Perişan kimseler bir bir ölünce,
O topraktan bitip yoğrulmuşum ben.

Gönül bilmez nedir mutlanma, sensiz.
Demem bir "oh", inan, hicranla sensiz.
Yapılmaz kalb evi, sen girmedikçe;
Düzelmez Tanrımız, uğraşma, sensiz.

Benim sensin, uzak dağlarda lâlem.
Benim sensin, nehirlerde menekşem.
Umutsun sen, bana, çiğdem misâli;
Yaşar, kaç gün, bilirsin, çünkü çiğdem.

A kardeş, düşmüşüm üç türlü derde.
Gariplikle esirlik, hepsi bende.
Gariplikle esirlik neyse, yalnız,
Zor iş, yar kahrını çekmek bu sinde.

Büründüm çul, geçip atlas, ipekten.
Kurumla, nazla öc aldım felekten.
Denizler tümce hep avcumda olsa,
Çekerdim ellerim, her nimetinden.

Demezsin hiç: “Neden gönlün kırıktır.
Bahar geçti, donanmış bak, bayır, kır.
Gözüm yollarda, nerdeydin? başından
Esen rüzgâr nedir, yârim, ne haldir?

Seven âşık, geçer can sevgisinden.
Asılmaktan, tutukluktan, hapisten.
Sevince kurt güciyle bir kez insan
Niçin korksun, çoban “heyhey”lerinden.

Ne hoş haldir: Ayak baştan habersiz.
Yanarsın da, kuru, yaştan habersiz.
Saray, puthane, kâ’be, havra bilmez,
Bu evrende olanlardan habersiz.

Budur dünyada en hoş, zevkli şey, bil :
Ne yazmak var, ne ezber var, ne tahsil.
Geçer de bir nice ceylân yanından;
Yürürsün görmeden, çöllerde; gafil.

O rindim ki adım konmuş; kalender.
Ne sofram var, ne peşkir var, ne lenger.
Bütün istekler üzre bir oruç bu.
Gel, iftar vakti öyleyse gönül ver.

Tomurcuklar dikenlenmiş görünce,
Dedim : ey bahçevan, açmaz mı lâle?
Dedi : Ermez ki dostluk meyvesi, tez;
Açılsın lâleler, biz “ha” deyince.

Zamandır, al biraz gönlüm, a dilber.
İçim ezgin; hayalinden güc ister.
Saçın okşar bana nisbet şu güller;
Biraz da ellerim sevsin, izin ver.

Gönül inler, derinden, hem ne inler!
Hekim gelsin, benim derdim o dinler.
Derim: görse eğer doktor, bu halde;
Verir derman, yanan gönlüm serinler.

Gel ey bülbül, tutuşmuş canlarınız biz.
Nedir aşk, bizden öğren, anlarınız biz.
Sen üç gün inlemişsin, çok mu aşkta?
Esenlik bilmemiş insanlarınız biz.

Gönül feryad eder Tanrım, eriş, gel!
Verirsin kimsesiz insanlara el.
Bilir herkes ki Tâher kimsesizdir,
Gerek sensin bana; Tanrım, yetiş, gel!

Benim çarem hekim, attara sorma.
Saat kaçtır diye, hastaya sorma.
Elâlem birbirin halin sorar; sen
Nedir halin diye, ben yâr'e sorma!

Kuzum, kurt kapmasın; puslandı dünya.
Sokul, saç büklümün boynumda bağla.
Biraz öptür dudaklardan da şimdi;
"Açık olsun yolun derviş" de, sonra.

Ne gündür o, ki bir kabrin içinde,
Başım bir tuğlanın sert kerpicinde.
Vücudum kiblede, çöllerde canım.
Tenim akrep, karınca, kurt dışında.

O gün kabrim tutulmuş köhne, dardan.
Yazık! dolmuş başım toprakla taştan.
Elim yok ki, karıncayla edem cenk.
Ayak yok ki kaçam kurttan, yilandan.

Yitirdim de tenim aşkla, elinden.
Gene, "vardım" sözün hiç duymadım ben.
Vefamı saçtım uğrunda, ne kaldı,
Elimde, en sonu sanki kederden?

Eğer yoksan, acun zindan gözümde.
ve güller bir ateş, her an gözümde.
Eğer yoksan, şu anlamsız hayatım
Ya bir uyku, ya bir hicran, gözümde.

Ne hoş andır o an, görnek yüzün, yâr!
Kemendin boynumu aşkınla bağlar.
Yüzün göstermesen bir gün, inan ki,
Kararmıştır, gönül, mutsuz, kan ağlar.

Yazık, bilmem, nasıldır, yâr, ne halde?
Ve kimsem yok, salam bir tek haber de,
Beni öldürme, mühlet ver, a Tanrım.
Yüzüm kalsın, biraz yârin yüzünde.

Nasıl ben inlemem, halim kederli.
Kırılmış kollarım, hüznüm de belli.
Diyorlar : "İnleme!" mümkün mü dostlar,
Tüterken gözde cananın hayali.

Kırılmış tüm, gönül, sevdiklerinden.
Tenim lâlemsi dağlanmış, derinden.
Okunsa, ettiğim mahşer gününde;
Utancından başım kalkmaz yerinden.

Kadeh elde, varıp gül derleyem, yar!
Dönüp, ırmak boyunca post serem yar.
Çekip bir kaç kadeh, bin mutlulukla
Çiçek koksam, "şükür Tanrım" desem yar.

O ay yüzden olup bin pâreleştim.
Kederle, dert ile biçareleştim.
Durursun sen yerinde, ben cihanda
Gör ey yarım, nasıl avâreleştim.

Felek mahvettin en son işte cismim.
Kızıl bir nehre döndürdün şu giysim,
Cana kasdetmeğe varken berâtın,
Ne beklersin, hemen öldür, tutan kim?

Eğer, sarhoşsak Allahım, eden, sen.
Garibiz, düşkünüz, lâkin yeden sen.
Çeşitli dinlere ayrıldık amma,
Bize kâfir, ya da İslâm diyen sen.

Niçin, gönlüm, niçin soldun da soldun.
Akan yaştan kızıl kanlarla doldun.
O gül yüzlü, şirin Leylâ yüzünden
Ne Mecnun'sun, ne Mecnun'sun, ne Mecnun!

Ne hoş onlar, ne zengindir, ne serdar.
Etek içre sokulmuştur ayaklar.
Bütün gün sabredip gül yüzlü yarı
Hayal içre kurarlar da kurarlar.

Felek bir gün, tutaydım ben de çarkın,
Soraydım: Farkı ne, dünyada halkın?
Boğarken nimete bir çokların sen.
Kimin, kaygıyla her gün ağlatırsın.

Esirim ben sana, sen başta taçsın.
Bana en son nefeste, sen amaçsın.
Kıyamette, kefen boynumda olsa,
Sorar Tâher, seni hâlâ : “nasılsın?”

Sabırsızdır, gönül dardır, perişan.
Bıkıp artık, “yeter, ölsem” der insan.
Sana halim açam, gerçi izin yok;
İzin olsa, açar mıydım utançtan.

“Ocak sönmüş, kahr dolmuş. ben'im o!
Dağılmış varlığı, solmuş, ben'im o!
Gecemden gündüze, bilmezken uyku,
Günü dertten gece olmuş, ben'im o!

Bana vallâhi can, canan sen oldun.
Arap Sultanı, gönlümde han oldun. (1)
Ve bilmezken ne'yim, nerde, ne halde?
Bilir gönlüm, bana derman sen oldun.

Vay ol günden ki, yargıç Tanrımızdır.
Vay ol günden, Sırat'lık ânımızdır.
Vay ol andan, savıp genç, ihtiyarı,
Nöbet çatmış, bizim encamımızdır.

Senin derdin gönülde halka, câna.
Ne bilsin el? Bu dert bir başka, câna.
Seninçin bunca bülbül yanmadayken
Benim yanmam nicolsun aşka câna?

Benim derdim, akar sonsuz zamana.
Felek her dönmen, ateş kor bu câna.
Ömür kaygıyla geçti, dönsün artık,
Biraz arzumca, emret âsümana.

(1) Hazret-i Muhammed'i kasdediyor.

Nasıl bir haldeyiz bilmem, neyiz biz,
Barış yahut savaş, farketmeyiz biz.
A mürvetsiz, vefasız yar, elinden,
Özetlersek : perişan haldeyiz biz.

İkiz bir derde düştük biz, azizim :
Ne senden var, ne bahtımdan nasibim.
Yüzünsüz ömrü, saymam ki ömürden.
Biz öldük sevgilim, gel gör, bilen kim?

Salın nazlım, gidip gül bahçesinde.
Yatarsam ben, ne gam, han izbesinde.
Gözüm yalnız seni görsün, yeter bu;
Ama bağda, ama çöller içinde.

Sayıp yıldızları göklerde tek tek,
Yolun gözler gözüm, tan vaktine dek.
Eğer hâlâ görünmezsen, ne çare,
Gönülden ağlarım, dilsiz; bu gerçek.

O çift gözler şarap dolmuş kadehtir.
Sağın mülkünde büklümler gerektir.
Bugünden yarına, va'd ertelersin;
Demek sence "yarın"lar "hiç" demektir.

Sesim çıkmaz, bana netsen, canım yar!
Başı esrüklemiş bir kârvanım, yar!
İnan, çıkmaz, şikâyet harfi benden;
Çoğalt, yükle, acır mı gör, can'ım yar.

Gönül sensiz çöküp hiçleşti yarım.
Yanıp bittim, gözüm körleşti yarım.
Kemendken ellerim boynunda; şimdi,
Sinek koğmaktan âcizleşti, yârim.

Senin semtinde yetmez mi sürünmem?
Ne gelmeden umut var, yar, ne kimsem
Sen Allahtan da mı korkmazsın, anlat!
Biraz olsun, yüzün karşımda görsem.

Uzaksın sen diye, her zevki ittim.
Yüzüm gülmüşse sensiz, putperestim.
Seni bir kez sevince; özge bir yâr
Ne bildim ben, ne gördüm gayri, yârim.

Diyorsun : “Kaptanım, aşk engininde;
Akan yaşlar denizdir, bak, gemimde.”
Şudur korkum, batınca aşk gemisi,
Kalır Tâher, o deryanın içinde.

Gariplik gönlümü kırmış, derinden.
Felek, sen bari, kurtar zincirinden.
Etekten öyle tutmuş, mıhlamış ki,
Komaz gurbet, bu yerden ayrılam ben.

Ne gam vardır benim gönlümde, bilsen.
Siyah güller derersin, orya girsen.
Umutsuzluk yayan otlar görürsün,
Gönül sahramı gezen, dost, eğer sen.

Sevenler, uğruna tümce, tutuklar.
Yolunda kanlı binlerce gönül var.
Ne ben âşıkların bildim hesabın;
Ne sen aldın hesaba onları yar.

Seven kalbler diler senden haber, yar!
Kadehtir isteği doldur da ver, yar.
Gözündür, arzusu, yalnız bu gönlün.
Gözüm toktur, bana bâdem yeter yâr.

Unuttum ben, yerin nerdeydi, eyvah!
Yol etseydim derim, her dakika Allah.
A kör Tahir, bütün yerler onundur.
Hata ettim, hata; estağfurullah.

Benim siz sanmayın, burda yerim yar.
Gecem ıssız.. güneşsiz gündüzüm var.
Başım var; aklı yok lâkin içinde.
Başıyle ilgisiz bir de tenim var.

Gönül derdim, benim, gelmez hesaba.
İnan Tanrım, bu can döndü kebaba.
Bıraktım boynumu cellâdına ben,
Girer, öldürse, vallâhi sevaba.

Belâ, yüksek boyundan bir remizdir.
Seni sevmek delirmekle eşittir.
Yaratmaktan seni, Hakkın muradı,
Bizim تنها kalıp, seyretmemizdir.

Belâda gönlümüz, her gün belâda.
Gönül tutkun, gözümse hep günahda.
Gönül, belki güzellerden çeker el;
Gözüm görmezse, hiç hâtırlamazsa.

Odur âşık, başı her gün belâda.
Eyüp sabriyle yüzmekte cefada.
Hasan'ca zehri içmiştir kadehten;
Hüseynvarî şehittir Kerbelâda.

Yalan dünya, bana, kasvetli zindan.
Etek dolmuş dikenlerden ve gamdan.
Diyorsun ki, açılmıştır nasibin,
Eyup sabrı ve Yakup kaygısından.

Bana benzer yanan pervane yoktur.
Cihanda ben gibi divane yoktur.
Karıncayla yılan bulmuş birer in;
Ben ol divaneye virane yoktur.

Gönülde her zaman derdin, acın var.
Döşüm toprak, başım kerpiçte sızlar.
Demek en son mükâfatı sürünmek,
Sana kim dost ise dünyada, ey yâr!

Bana dağ başları mesken, vatandır.
Gezip te gördüğüm her yer çimendir.
Malım, mülküm, evim yok; ben ölürken
Kırılmış kollarım ancak kefendir.

Çulum ottur; ipek sanma, ne yündür;
Günüm, hicran içinde kördüğümdür.
Nasibim bu, kıyamet vaktine dek;
Kıyamet, Hak bilir, gayri ne gündür.

Odur mutlu; kahır yüklü yürektir.
Yazıklık bence, hiç dert bilmemektir.
Geçen şey, şimdi sevda çarşısında,
İçi en çok yanan insan demektir.

Benim altın eritmekçin potam var.
Bu, gönlümdür; yanar, altınca parlar.
Odamda, salt yanan mumdur her akşam;
Ona tek dost, yanık gönlümdür ey yar!

Otursam, beklesem, belki gelirsin.
Yüzüm solmuş, birazcık renk verirsin.
Gel ey yarım, vefasızlık, gönülde
Ne âteşler yakarmış, öğrenirsin.

Felek, koy kastını; incitme şart mı?
Gülün yoksa, diken vermen de şart mı?
Büküp sırtım, yük altında ezersin;
Bu baş bir yük gibi gövdemde şart mı?

Sevinç nerde? Güzel dostlar, ne yanda?
Vefasız çıktı çok ahabap, cihanda.
Gidip Şiraz yolun tutsam, bulurdum
Nice dost yüzleri pek az zamanda.

Niçin içkim değilsin, içtiğim sen.
Değilsin yâr; çekilmezken önümden.
Bana merhem değilken, ayrımın yok,
Gönül derdim için, tuzdan, biberden.

Kuşum ben, bir doğan; yurdum da Hemdan.
Yuvam yüksekte, inmem şehre dağdan.
Çalar da türkümü, kendi sazımla,
Kanat çırpırmaktayım göklerde her an.

Olur mu mert, şu namert gördüğün bok.
Nasıl dersin ki dertsizde figan çok.
Feridun oğlu Taher der ki, dünya, (1)
Fırındır dost, serinlik yok, rahat yok.

Yaşım aktıkça yar, topla etekte.
Gönül âhım, yer etsin gözlerinde.
Akar kahrın, gözümünden gizli gizli,
Demem hiç kimseye tek harf, üzülme.

Ne gün bilmem, sorarsın sen: "neyin var?"
İçim şefkat umar, gel de yaram sar.
Senin yanmışlığın yok ki ciğerden;
Yanıklarla ilişkin olsun ey yar.

(1) Baba Tâher'in kimliği belli değildir. "Feridun oğlu" sözünden İran Şahlarından Feridun'u kasetmiştir.

Benim feryadımı dillendiren yok.
O yardan kurtuluş sırrın diyen yok.
Güzeller bir yere toplanmış amma,
Sana varmak için yol gösteren yok.

Beni av bil, o yâre müptelâ bil.
Onunla, O'nsuz olmak ta belâ, bil.
Kan ağlarken gönül viranelikte;
Bu kanlı gönlü sen bir Kerbelâ bil.

Satın almak ne mümkündür cihanı.
Bu çılgınlık değil mi? At bu zannı.
Her an "La taknutû"yu hep okursun. (1)
Ya hiç görmez misin "Ya veyletâ"yı. (2)

Gönül, giysem, fakir bir çul elinden.
Yanıp sızsa yaram gül gül, tenimden.
Sabah bir başlasam aşk bahsine, tâ,
Duyulsa Sûr-i İsrâfil sesinden.

(1) Kur'ân'da sözü geçen Tanrı buyruğu : "Al-
lah'tan umudunuzu kesmeyin".

(2) Yine Kutsal Kitap'taki bir Tanrı sesi :
"Yazıklar olsun!"

Sağın büklümleri tar'ım, rebâbım.
Gör ey canan, bu halden çok harabım.
Beni sevmezsen, öyleyse her akşam
Dolarsın uykuma niçin a yavrum!

Perişanız, biz ol kaalû belâ'dan.
Taşar dünya hatamızdan, günahtan.
Eğer tutmuş isek "lâ taknutû"yu,
Olur mu korkumuz "yâ veyleta"dan

Kırılmış gönlümüz; ev barksızız biz.
Pay almış kaygıdan, hem bahtsızız biz.
Vurur hoyratça rüzgâr göğsümüzden;
Uzak çöllerde batmış, kalmışız biz.

İlişme, gönlüm eğgindir, ko yansın.
Yasak koyma; tutulmuştur, ne yapsın!
Bu kârvanda biz en sonlarda kaldık.
De, Tanrım öncüye; aheste alsın.

Dönüp sahraya baksam, gördüğüm sen.
Uzak deryaya baksam, gördüğüm sen.
Kıra, vadilere her nerye baksam,
Söğüt boylum, bütün gün senleyim ben.

Yanık doğmuş gönüller inlemez mi?
Hasatta “hiç” biçen, “yandım” demez mi?
Gülün, bülbül dizindeyken inilder.
Uzaktan inlesek, yar dinlemez mi?

Işık dünyamı, bir gün, gel, gönül ver.
Ayır kaygımdan ey yar, bir mehil ver.
Şu katmerli çilem bir armağan bil.
Uzat bir çift kaşın, öptür, meyil ver.

N’olur, bir gün yüzüm sürsem, a nazlım.
Sana gülden çelenk örsem, a nazlım.
Yolun gözler gözüm, yıllarca; yaklaş;
Otur bir yol, yüzün görsem, a nazlım!

Ya arslansın, ya kaplansın a gönlüm!
İşin hep cenk; savaşkansın a gönlüm!
Vurup hançer, kanın görsem, ne renktir;
Ne cins kansın, nasıl cansın a gönlüm!

Gönül sapmış yolundan hakkın, eyvah!
Olup şeytan izinde sapkın, eyvah!
Senin kadrin meleklerden de üstün;
Ama gör ki, bunu bilmezsın, eyvah!

Niçin kırıgın, umutsuzsun, a gönlüm.
Hayalle, düşle suskunsun, a gönlüm!
Bir ıssız yer bulup yerleş ki, Tanrın,
Gelip gönlünde yer tutsun, a gönlüm!

Tenim kaygıyla çökkün, bitti, Tanrım!
Beni özlem kırıp incitti, Tanrım.
Fakirlikle, gariplik çullanınca
Ateş doldum, tükendi gitti, Tanrım.

Gül açmış bağda, sen yoksan, yok anlam.
İnan rüyada görsem, gül, koparmam.
Bütün dünya gülerken bak, gözümden
Akıp durmakta gönlümden sızan kan.

Ne var göklerde, hiç bilmezsin, ey can.
Harabata sapıp gitmezsin ey can!
Nedir faydan, ziyanın, anlamazken
Varıp yare ulaşsam dersin, ey can!

Sen olmazsan, benim gönlüm, ko gitsin.
Ne mümkün, bende özge hal belirsin.
Benim her isteğim sensin, a yârim,
Feda olsun sana evren, ko gitsin.

Eğer gönlüm, benim, sensen; ya sen kim?
Gönül sensen, bu gönlümde gezen kim?
Karışmış öylesi gönlümle, canan:
Gönül kimdir? ya canan kim, ya ben kim?

Gözüm nuru evindir; gel, otur, yar.
Salın nazlım, uçuşsun orda tozlar.
Yavaş bas, korkarım, kirpiklerimden,
Tenin belki acır; üzgüyle sızlar.

Bize dosttan gelir derman da, dert te.
Kavuşmak, sonra ayrılmak kaderde.
Koparsa cânımı, canan tenimden;
Tenim dostla beraberdir, ne çare.

Bahar geldi, cihanın hüznü gitti.
Gönül, gençlik çağın çoktan yitirdi.
Nice gül yüzlü gencin toprağından
Eğil bak, gülle zambak, lâle bitti.

Her aşkı ben satın aldım da gûya,
Yanar, benden ateşlendikçe dünya.
Bu gönle uygun elbise dokuttum.
Dikiş mihnet; diken iplikle, sevda.

Başım top mu? Gelen bir kez vurur be!
Elim atsam neye; birden kurur be!
Eğer alçaklarınsa kahbe dünya,
Gider Tâher, bir özge yer bulur be!

S O N

Şardağ'ın daha önce yayınlanmış Kitapları

- 1 — Edebiyatımızda Vatan (Tükenmiştir)
- 2 — Allaha giden yollarda (Tükenmiştir)
- 3 — Ömer Hayyam Rubaîleri (Tükenmiştir)
- 4 — Ömer Hayyam Rubaîleri (2. baskı Tükenmiştir)
- 5 — Ömer Hayyam Rubaîleri (Milli Eğitim Bakanlığı Klâsikler dizisinde yayınlanmıştır)
- 6 — Aşkname (Tükenmiştir)
- 7 — Hazret-i Ali'nin Özdeyişleri
(Diyanet İşleri Bakanlığınca yayınlanmıştır.)

Fiatı : 5 Lira